

Nr 18.*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av § 53 riksdagsordningen.*

Till konstitutionsutskottets handläggning ha båda kamrarna den 19 april 1952 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 198, däri Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt i statsrådet fört protokoll, föreslagit riksdagen att såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling antaga nedan intagna förslag till ändrad lydelse av § 53 riksdagsordningen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till det till propositionen fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden den 4 april 1952.

I 53 § riksdagsordningen stadgas följande.

Ej må riksdagen eller kamrarna i Konungens närvaro över något ämne rådpläga eller besluta.

Uti vardera kammaren äga statsrådets ledamöter tillträde, med rättighet att delta i överläggningarna men ej i besluten, där de ej äro ledamöter av kammaren. Dock må ej statsrådets ledamöter i de fall, då dem enligt regeringsformen uppdraget är att riksstyrelsen föra, ej heller omyndig Konungs förmyndare övervara kamrarnas överläggningar eller beslut.

I mål, som personligen rör någon ledamot i kammare, må han väl överläggningarna, men ej beslutet, övervara.

De i paragrafens andra stycke omnämnda fall, då statsrådets ledamöter föra »riksstyrelsen» och därför icke äga övervara kamrarnas överläggningar eller beslut, avse enligt numera stadgad uppfattning endast s. k. interimregering, varom bestämmelser meddelas i 39—42 §§ regeringsformen, däremot icke tillförordnad regering enligt 43 § regeringsformen. Interimsregering, som innebär att statsrådet för riksstyrelsen i monarkens ställe, kan förekomma i följande fall, nämligen dels då Konungen vistas utrikes (39 § regeringsformen), dels vid Konungens sjukdom (40 §) dels då nybliven Konung är omyndig, för tiden till dess förmyndarstyrelse utsetts, (41 §)

dels ock då konungahuset utgått på manssidan, intill dess ny Konung valts och tillträtt regeringen (42 §). En förutsättning för att statsrådet skall föra styrelsen är att regentskap icke kan anordnas.

I propositionen föreslås upphävande av förbudet i 53 § riksdagsordningen för ledamot av interimisregering att övervara överläggningar och beslut i riksdagens kamrar. Föredragande departementschefen har till stöd härför framhållit, att grunden till förbudet väsentligen vore att söka i historiska förhållanden och i en äldre tids statsrättsliga teori; de skäl för förbudet, som tidigare kunde ha funnits, hade bortfallit med parlamentarismens genombrott i vårt land; ett tillämpande av detta föråldrade stadgande skulle i hög grad verka störande på det nödvändiga samarbetet mellan regering och riksdag.

Utskottet finner ej anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition, nr 198, såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga följande

Förslag

till

ändrad lydelse av § 53 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 53.

Ej må riksdagen eller kamrarna i Konungens närvaro över något ämne rådpläga eller besluta.

§ 53.

Ej må riksdagen eller kamrarna i Konungens närvaro över något ämne rådpläga eller besluta; *ej heller må omyndig Konungs förmyndare övervara kamrarnas överläggningar eller beslut.*

Uti vardera kammaren äga statsrådets ledamöter tillträde, med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten, där de ej äro ledamöter av kammaren. *Dock må ej statsrådets ledamöter i de fall, då dem enligt regeringsformen uppdraget är att riksstyrelsen föra, ej heller omyndig Konungs förmyndare övervara kamrarnas överläggningar eller beslut.*

Uti vardera kammaren äga statsrådets ledamöter tillträde, med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten, där de ej äro ledamöter av kammaren.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

I mål — — — beslutet, övervara.

I mål — — — beslutet, övervara.

Stockholm den 29 april 1952.

På konstitutionsutskottets vägnar:

J. W. PETTERSSON.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Elmgren, Gustav Emil Andersson, Herlitz, Lindén, Hällgren,* Fritiof Karlsson, Fritjof Thun* och Pettersson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Hallén,* Pettersson i Norregård, Norén, Spångberg, Jonsson i Haverö* och Larsson i Julita.

* Ej närvarande vid justeringen.